

„Elvégeztük az aratást...”

Július kétségtelenül az aratás ideje. Napjainkban, egyre elterjedtebbek az aratóünnepek, aratófesztiválok, ahol a rendezők igyekeznek feleleveníteni a régi, kézzel, sarlóval és kaszával történő aratás hagyományát.

Itt ajánlanám figyelmükbe a Sarródon immár évek óta megrendezésre kerülő *Aratás a Sarródi Tájházban* című rendezvényt, ahol szemtanúi lehetünk az aratás gépesítés előtti egyik formájának, kimehetünk a gabonaföldre, megnézhetjük, ahogyan a kaszáló rendre vágja a gabonát, a marokszedő összegyűjti és kévékbe köti azt. Akár mi magunk is próbára tehetjük erőnket és ügyességünket. (Az említett eseményt a lap megjelenése előtt, 2011. július 16-án rendezték, azonban mindenképpen említésre méltó, aki kihagyta az idejű aratást, annak jövőre érdemes meglátogatni a tájházat!)

Ami az aratásról mindenkinek eszébe jut: az a kasza, sarló, kéve, az, hogy rendkívüli módon idő- és energiaigényes munka, valamint az, hogy a munka befejezésekor aratóbált rendeztek. Amit azonban kevesen tudnak, hogy mi is az az aratókoszorú.

Múltidéző

Egy település történetében mindig nagy jelentőséggel bír az első fennmaradt említés. Immár 685 éve annak, hogy községünket először említi oklevél; Sopronkövesd eddigi ismereteink szerint ismert első okleveles említése Károly Róbert (1308-1342) 1326 novemberében keltezett oklevelének határjárásából származik, *terra Kwesd* néven. (Az oklevelet 1327. január 30-án átírták.) Károly Róbert ekkor Perezteg nevű várföldet vette ki a soproni vár fennhatósága alól, és a Kőszegiek és a betörő németek elleni harcokban „...sok költséges fáradozásában és személyének veszedelmeiben a saját és övéi vére ontásával dicséretes módon tanúsított és kimutatott...” vitézsége elismerésül Osl nemzetségbeli Imre fiának, Kanizsai Lőrincnek, a későbbiekben jelentős szerepet játszó Kanizsai-család ősenek adományozta. Az oklevél rögzíti az eladományozott birtok határait, mely délen Kövesd földig (*alia terram Kwesd*) terjed. „...ezután dél felé halad egy hármas határjelhez, amelyek egyike Bálint fia: János földjét határolja, a másik Kövesd földet és a harmadik a jelzett Perezteg birtokot...”.

Fejér György *Codex Diplomaticus Hungariae* című okmánytárában (V. 3. 375.) szereplő 1287-ből származó említés legnagyobb valószínűséggel Szárazvámra (ma Müllendorf, Ausztria) vonatkozik, melyet abban az időben szintén Kövesd néven ismertek.

Az aratókoszorút általában az aratás egyik utolsó napján készítették, legfőképpen a marokszedőkre hárult ez a feladat. Igyekeztek különösen szép, telt, gazdag kalászokat válogatni, és abból elkészíteni, megfontani a koszorút, hiszen ez mutatta a betakarított gabona

minőségét. A munka befejeztével hazatérő aratóbanda élén vitték az aratókoszorút, majd a gazda házához érve, átadták neki. A gazda megvendégelte az őt segítő kompániát, az aratókoszorút pedig a ház legnagyobb becsben tartott helyére akasztotta, ami gyakran a tisztaszoba mestergerendája volt. Igazán jelentős szerepet vetéskor kapott még, hiszen a gondosan kiválogatott, gyönyörű kalászokból kimorzolták a magot, és a vetőmag közé keverték, hogy ugyanolyan egészséges és szép termés legyen az ültetnivaló összes szemből, mint azok a szemek, amiket belefotak a koszorúba.

Többféle alakúra fonhatták, lehetett sima koszorú, csiga, vagy korona formájú is, a tájegység, hagyományok, vagy akár készítője egyéni ízlése befolyásolta, hogy milyen koszorú készült.

Dani Krisztina

Ugyanis ekkor vették meg a Nagymartoniak Kövesdi Arnold fia Arnoldtól háromszáz márkáért a kövesdi birtokot. 1320-ban a család megjelent Károly Róbert előtt, és kérték, hogy adományozza nekik a soproni ispán által a király részére már régi időtől fogva szedett, de az ő birtokaikon lévő vámot. Ebből nyilvánvalóvá válik, hogy a település vámhely volt, míg Sopronkövesd esetében ez nem mondható el. Másrészt a Nagymartoniak akkor is Szárazvám urai voltak, amikor Kövesden megkezdődött a Kanizsaiak birtoklása. Sopronkövesd 1326. évi első említését támasztja alá Csánki Dezső *Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában* című nagyszabású munkája is (III. 616.). A legrégebbi fennmaradt említés korántsem feltételezi azt, hogy a település korábban nem létezett. Számos megelőző korból származó régészeti lelet került elő a térségből; 1923-ban több kőeszközt kapott.

(**Forrás:** Kelemen Dávid: Sopronkövesd vázlatos története. Tanulmány. Szerzői kiadás, Sopronkövesd, 2010.)